

2. Minden gyerek fontos!

Az elmúlt évtizedben a gyermekjóléti ellátások színvonala rohamosan csökken. Az alapellátásban és a szakellátásban is olyan alacsony a normatív támogatás, hogy a béreket és a rezsi önkormányzati hozzájárulás nélkül nem tudják kifizetni. Az egyik legnagyobb probléma a szakemberek hiánya, a szakmai programokhoz nem állnak rendelkezésre megfelelő eszközök.

2.1. Gyermekvédelmi alapellátás

Az Árnýékkormány szerint alapjaitól kell megerősíteni a gyermekvédelem és a családsegítés intézményrendszerét, a gyermekvédelmi szolgálatok és a védőnői rendszer felügyeletét vissza kell adni az önkormányzatoknak, biztosítani kell a helyi együttműködést, a jelzőrendszer működését.

- Visszaadjuk a védőnői szolgálatokat az önkormányzatoknak, és biztosítjuk az ágazatok közötti megfelelő együttműködést. Kiszélesítjük a védőnői hálózatot, fejlesztjük a terhesgondozást, valamint a kisgyermekkorai egészségügyi rendszert, különösen a hátrányos helyzetű térségekben. A munkaterhelés csökkentése mellett esetenként anyagi kompenzációt is jelentő támogatásokat vezetünk be (pl. közlekedési támogatás a nagyobb körzetekben feladatot ellátó védőnők számára),
- Az önkormányzatokkal és civil szervezetekkel összefogva országos átfogó programot indítunk koragyermekkorai közösségi szolgáltatások nyújtására a hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik segítésének céljából,
- Megerősítjük az alapellátást és a gyermekvédelmi jelzőrendszert, ehhez biztosítjuk a megfelelő költségvetési forrásokat.
- Növeljük az önkormányzatok forrásait annak érdekében, hogy hatékony segítséget tudjanak adni a nehéz helyzetbe került családoknak.
- Az egészségügyi és szociális problémák kezelésére egy minden családot elérő korai szűrő- és fejlesztési rendszer kiépítését kezdjük meg a szociális gondoskodás új modellje keretében.
- A családsegítő szolgálatok fejlesztésével, a gyermekvédelemmel foglalkozó szervezetek munkájának összehangolásával, a támogató civil szervezetek bevonásával elsősorban a korai beavatkozásra, a gondok megelőzésére kell helyezni a hangsúlyt. Kibővítjük és minden településen elérhetővé tesszük a személyre szabott támogatást nyújtó esetmenedzseri rendszert jól képzett szakemberekből, szociális munkásokból, gondozókból, akik megfelelő szolgáltatásokhoz, intézményekhez irányítják a rászorulókat.
- Kiemelt támogatást biztosítunk a rászoruló családoknak az óvodába járás és az iskoláztatás költségeihez
- A gyermek családból való kiemelésére csak akkor kerüljön sor, ha semmilyen más eszközzel sem biztosítható az egészséges és emberhez méltó fejlődése. Nem fordulhat elő, hogy szerető, de szegény családból kizárólag anyagi okokból kerül ki akár egy gyermek is!
- Minden intézkedést meghozunk annak érdekében, hogy lehetőleg minden gyerek családban nőhessen fel. Ennek érdekében könnyítünk az örökbefogadás szabályain, az örökbefogadás lehetőségét megnyitjuk az egyedülállók és élettársi viszonyban élők számára is.

2.2. A gyermekvédelmi szakellátás megerősítése

A szakellátásba kerülő gyermekek életfeltételeinek kialakítása nem kielégítő, a nevelőszülői hálózat újjászervezése elégtelen, a lakásotthonok működési feltételei nem megfelelőek. A szakellátásból kikerülő fiatalok életkezdésének segítése nem működik, a pénzbeli támogatás nem elég.

- Újjászervezzük a nevelőszülői hálózatot. Rendezni kell a nevelőszülői hálózat működésének körülményeit, a nevelőszülők helyzetét. Garantálni kell, hogy valóban minden 12 év alatti gyermek nevelőszülőhöz kerülhessen.
- Felülvizsgáljuk a szakellátás intézményeit, újragondoljuk működésüket, (intézményi környezet, lakhatási feltételek, szakmai programok szerinti működés, szabályos gazdálkodás, szakmai létszám, szakképesítések meglétének ellenőrzése – az egyházi fenntartású intézményeknél is.)
- Jelentősen növeljük a szakellátásban dolgozók fizetését, ugyanakkor szigorítjuk az alkalmazás feltételeit és szakmai követelményeit.
- Nem fordulhat többet elő, hogy a zaklatott, bántalmazott gyerekek nem kapnak megfelelő védelmet az állami, egyházi intézményekben, vagy bárhol máshol. Ezért álláspontunk szerint szükséges a gyermekjogi képviselők számának jelentős növelése, és függetlenségük biztosítása a gyermekvédelmi rendszerben élő gyerekek hatékony védelme érdekében. Szükséges a gyermekek, szülők és a gyermekkel foglalkozó szakemberek felkészítése a szexuális bántalmazás megelőzésére, felismerésére, és az esetleges esetek megfelelő kezelésére.
- Az állami gondozásnak esélyteremtő és valódi szocializációs alternatívát kell jelentenie a halmozottan hátrányos körülmények között nevelkedő gyermekek számára.
- Bővítjük a szakellátásból kikerülő fiatalok utógondozói ellátási feltételeit; a gyermekvédelmi gondozásból (nevelőszülőktől vagy gyermekotthonból) kikerülő fiatalok önálló életkezdésének segítése érdekében növelni kell a Gyermekvédelmi Lakásalap előirányzatát, és célzottabbá kell tenni annak rendszerét.

2.3. Egészséges gyermekkort!

A szociáldemokrata árnyékkormány szerint minden gyermek alapvető joga, hogy biztonságban és egészségben nőjön fel. Az állam alapvető feladata, hogy minden gyermek számára biztosítsa a megfelelő egészségügyi ellátást, megelőzést és egészségnevelést.

Miközben a kormány szívesen beszél a családok támogatásáról, valójában az egyik legfontosabb a területen, a gyermekek egészségügyi ellátásában drámai a helyzet.

Az Eurostat adatai alapján 80 ezer gyerek, minden huszadik 18 év alatti nem kap megfelelő egészségügyi ellátást, ezzel Magyarország a 3 legrosszabb uniós tagállam között van. Az egyszülős családoknál még rosszabb helyzet, ott 9% az ellátatlan gyermekek aránya. A megfelelő fogorvosi ellátáshoz a magyar gyermekek 7%-a nem jut hozzá, az egyszülős családokban ez az arány a döbbenetes 16%-ot is eléri.

A helyzetet súlyosbítja, hogy minden negyedik gyermek esetében az háziorvosi ellátást felnőtt háziorvos végzi, a gyermekorvosok hiánya miatt.

Az új ügyeleti rendszer bevezetése tovább további hatalmas károkkal a problémákat. Pest megyében például összesen három gyermekorvosi ügyelet marad, ami akár órákig tartó utazást tesz szükségessé. Emiatt a szülők gyakran a kórházak gyermek sürgősségi osztályára kénytelen

vinni a beteg gyermekeket. Ezek az osztályok azonban már eddig is rendkívül túlterheltek voltak, sokszor sok órai várakozás után volt csak mód ellátásra.

A szülészeti és gyermek kórházi ellátás is recseg ropog. Rendszeresen érkeznek hírek arról, hogy kórházi osztályok működését kell felfüggeszteni, vagy megszüntetni, mert nem biztosítható kellő számú orvos vagy szakdolgozó.

Szintén súlyos problémát jelent, hogy a védőnői hálózat elvétele az önkormányzatoktól megzavarta az eddigi működést. Az államilag finanszírozott és mindenki számára elérhető szűrővizsgálatok köre nem bővült érdemben, és nem indultak hatékony egészségnevelési programok sem az elmúlt időszakban

a) A gyermekegészségügyi ellátás fejlesztése

- Visszaállítjuk a védőnői hálózat önkormányzati fenntartását. Megerősítjük a védőnői hálózatot, korszerű eszközöket biztosítunk a védőnők munkájához, biztosítjuk azt, hogy a szükséges szűrésekre, a korai fejlesztési igények felismerésére minden egyes családban adottak legyenek a feltételek. Javítjuk a védőnők és az egészségügyi intézmények, illetve a szociális ellátórendszer kapcsolatát.
- A Házi Gyermekorvosok Egyesületének javaslatai alapján támogatjuk az önkéntes alapon szerveződő gyermek-háziorvosi praxisközösségek kialakítását. Ezek a közösségek biztosítanák azt, hogy az ország minden részén elérhető legyen a szakszerű gyermek-háziorvosi ellátás. Ezek a praxisközösségek lehetőséget nyújtanak nem orvos szakemberek (dietetikus, gyógytornász, fejlesztőpedagógus, korai intervenció szakember, logopédus, gyermekpszichológus, gyógypedagógus) bevonására, és csökkenthetnék a szakellátási, kórházi kezelés szükségességét. Ez a megoldás javíthatja az együttműködést más szereplőkkel, szociális, családsegítő szolgálatokkal, oktatási intézményekkel, a védőnői szolgálattal és az egészségügyi szakellátás intézményeivel.
- Újraszervezzük a gyermekorvosi ügyeleti rendszert, és minden településen ésszerű távolságon belül biztosítjuk a gyermekorvosi ügyelet elérhetőségét.
- Megerősítjük az iskolaorvosi hálózatot, biztosítjuk, hogy az életkornak megfelelő szűrések minden iskolás gyermek esetében megtörténjenek. Minden diák számára elérhetővé tesszük az iskolai keretben történő rendszeres fogászati ellenőrzést, és igény esetén az ingyenes kezelést.
- A kórházi rendszer rendbetétele során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekellátással foglalkozó intézményekre, és az ezen a területen dolgozó orvosok és szakdolgozók megbecsülésére.
- Átfogó programot indítunk a gyermekek mentális egészségének javítására, a szükséges pszichológusok és mentálhigiénés szakemberek biztosítására, a gyermekpszichiátria ellátás javítására.

b) Egészségben felnőni

- Az új átfogó népegészségügyi program keretében kiemelt figyelmet fordítunk a felnövekvő nemzedékre. Ennek keretében átfogó egészségfejlesztési, drogmegelőzési programok indítunk, széleskörű iskolai egészségnevelési programok indítunk.
- Összehangoljuk prevencióban részt vevő szervezetek és intézmények (házi orvosok, védőnők, családsegítő, gyermekjóléti központ, oktatási intézmények, civil szervezetek) munkáját.

- Az egészségtudatos életmódért már a lehető legkorábban tenni kell. Oktatási és egészségügyi szakemberek, valamint a területen működő civil szervezetek bevonásával módszertani programot dolgozunk ki **az egészségnevelés** oktatására az óvodától egészen a középiskola befejezéséig, mely beépül a Nemzeti Alaptantervbe
- A gyermekek egészségnevelését mind a közoktatásban, mind pedig azon túl olyan felületeken, kommunikációs csatornákon keresztül fogjuk nyújtani **a legkorszerűbb informatikai megoldások alkalmazásával**, melyek megfelelő elérést és aktivitást képesek biztosítani ezekben a generációkban.
- A sport támogatása és fejlesztése során prioritást adunk a szabadidő, ezen belül a gyermek és diáksportnak. A feltételek javításával, és működés támogatásával segítjük az iskolai és iskolán kívüli diáksportot. Ösztönözzük a sportegyesületek, hogy minél több gyermek számára nyújtsanak lehetőséget a sportolásba való bekapcsolódásra. Az önkormányzatok bevonásával támogatjuk, hogy a rászoruló családok gyermekei se maradjanak ki anyagi okokból a sportolás lehetőségéből.
- Javítjuk az iskolai sportolás, a rendszeres testnevelés feltételeit. A meglévő és erre alkalmas létesítményeket megnyitjuk a mindennapos testmozgás és szabadidős sportolás előtt.
- **Nincs elfogadható bántalmazás!** A sport világában is véget vetünk mindenfajta a gyermekek éré érőszaknak és zaklatásnak.

2.4. Védelem a gyermekeket fenyegető bűncselekményekkel szemben

Az Árnycsapat elkötelezett, hogy a legjobban sérülékeny és védtelen korosztályt, a gyermekeket védje.

- Szigorítjuk a pedofiliát és gyermekbántalmazást leplező, rejtegető és segítő bűnözők elleni keményebb büntetőjogi fellépést. Nemcsak a pedofil bűnözők, de a pedofilok segítői se veszélyeztethessék soha többé a gyermekeink biztonságát!
- Újjászervezzük a rendőrség keretén belül a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát. Különös gondot fordítunk a felvilágosító, prevenciós munkára, a jelzőrendszer újjászervezésére, valamint a nemzetközi bűnelkövetésre, a mára a társadalmat teljesen átszőtt, a gyermekeket érintő és veszélyeztető szexuális kizsákmányolás elleni fellépésre.
- Szükséges a rendőrségen és az ügyészségen belül gyermek- és ifjúságvédelmi csoportok felállítása, a pedofil bűncselekmények, a gyermekek elleni erőszak, a gyermekkereskedelem és a gyermekprostitúció felszámolására.
- Szükségesnek tartjuk a gyermekeket fenyegető veszélyekkel szembeni közös európai fellépést. A gyermekeket érintő bűncselekmények felderítése érdekében erős együttműködésre van szükség az Európai Unió bűnügyi felderítő szerveivel, az Europollal és az Interpollal, valamint a hazai és nemzetközi nemzetbiztonsági szolgálatokkal. Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy a pedofiliával kapcsolatos bűncselekmények mellett a pedofília védelmezése is uniós bűncselekmény legyen, és hogy az uniós igazságügyi és rendészeti együttműködés kiemelt célja legyen a gyermekeket érintő bűncselekmények elleni hatékony fellépés.
- Elengedhetetlennek tartjuk egy kiterjedt és mindenki számára elérhető bejelentési, áldozatvédelmi és áldozatsegítő rendszert kialakítását.
- Az Isztambuli Egyezmény törvénybe iktatása mellett szükség van a prevencióra: hatékony fellépésre van szükség a nők és gyermekek elleni erőszakkal szemben, de annak

megelőzésében is. A bajba jutott családok számára kialakított elérhető és biztonságos, az állam által fenntartott tér kialakítása mellett nagy hangsúlyt kell fektetni az oktatásra, hogy minden nő tudja, hogy hova fordulhat krízishelyzetben.

- A gyermekek védelme az erőszakkal, zaklatással és szexuális visszaélésekkel szemben a fizikai térben és a virtuális világban egyaránt sürgető feladatunk, ami az állami szervezetek és az egész társadalom összehangolt cselekvését igényli. Éppen ezért szükségesnek tartjuk a gyermekeket a fizikai és a virtuális térben fenyegető veszélyek megelőzése érdekében egy rendészeti, kommunikációs, oktatási, szociális és gazdasági intézkedéseket is tartalmazó nemzeti stratégia kidolgozását. A stratégia kidolgozásába be kell vonni a civil szervezetek és a helyi önkormányzatok képviselőit is.

2.5. Az önkormányzat szerepe a gyermekvédelemben

Az önkormányzatoknak fontos és sokrétű szerepük van a gyermekvédelem területén, hiszen közvetlen kapcsolatban állnak a helyi közösségekkel, és így egyedülálló pozícióban vannak a gyermekvédelmi szükségletek azonosítására és kezelésére. Az alábbiakban néhány kulcsfontosságú területet emelnénk ki, ahol az önkormányzatok hozzájárulhatnak a gyermekvédelmi rendszer erősítéséhez és a gyermekek jólétének elősegítéséhez:

- **Prevenció és oktatás:** Az önkormányzatok kulcsszerepet játszhatnak a megelőző programok és a tájékoztatási kampányok szervezésében, melyek célja a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, valamint a szülők és gondviselők oktatása a gyermekekkel szembeni pozitív viselkedésformák és nevelési módszerek terén.
- **Közvetlen támogatások és szolgáltatások:** Az önkormányzatok felelősek lehetnek különböző helyi szintű szolgáltatások biztosításáért, mint például családtámogatási központok, gyermekjóléti szolgálatok és mentálhigiénés szolgáltatások. Ezek a szolgáltatások közvetlen támogatást nyújthatnak a rászoruló családoknak és gyermekeknek.
- **Közösségépítés és együttműködés:** Az önkormányzatok ösztönözhetik és támogathatják a helyi közösségek összefogását, valamint a különböző szektorok közötti együttműködést a gyermekvédelmi célok érdekében. Ez magában foglalhatja a civil szervezetekkel, iskolákkal, egészségügyi intézményekkel és a rendőrséggel való partnerséget.
- **Helyi szabályozás és irányítás:** Az önkormányzatok adaptálhatják és implementálhatják a nemzeti gyermekvédelmi törvényeket és irányelveket a helyi szükségleteknek megfelelően, biztosítva ezzel a jogszabályok hatékony alkalmazását.
- **Vészhelyzeti intervenció:** Az önkormányzatok gyorsan reagálhatnak a váratlan vészhelyzetekre vagy krízishelyzetekre, amelyek a gyermekeket érintik, biztosítva az azonnali védelmet és támogatást.
- **Monitoring és értékelés:** Az önkormányzatok fontos szerepet játszhatnak a helyi gyermekvédelmi intézkedések monitorozásában és értékelésében, segítve ezzel az eredményesség fokozását és a szükséges korrekciók megtételét.

A gyermekvédelmi rendszer sikere szorosan kapcsolódik az önkormányzatok proaktív hozzáállásához és elkötelezettségéhez. Azáltal, hogy az önkormányzatok figyelmet fordítanak a gyermekvédelemre, nemcsak a sebezhető gyermekeknek nyújtanak segítséget, hanem hozzájárulnak a közösségek erősítéséhez és a társadalmi kohézió növeléséhez is.